

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI SEKCJI SOCJOLOGII RELIGII
POLSKIEGO TOWARZYSTWA SOCJOLOGICZNEGO

KADENCJA 23.06.2009- 10.09. 2013

23 czerwca 2009 roku podczas dorocznej konferencji Sekcji Socjologii Religii PTS *Religijność i duchowość – stare i nowe formy*, która obradowała pod Okiem Opatrzności Bożej w Oratorium Marianum Uniwersytetu Wrocławskiego we Wrocławiu w dniach 22-23 czerwca, w demokratycznych wyborach powołano – na czteroletnią kadencję (2009-2013)

Zarząd w składzie:

Maria Libiszowska-Żółtkowska – przewodnicząca
Elżbieta Firlit – wiceprzewodnicząca
Stella Grotowska – sekretarz

Osobowy skład Sekcji ulega permanentnym wahaniom. W ciągu tych czterech lat zdarzały się miesiące, w których zarówno przybywali nowi członkowie jak i rezygnowali z członkostwa wcześniej zadeklarowani. Według zweryfikowanego przez Sekretariat PTS stanu liczebnego na 28.02.2013 Sekcja Socjologii Religii liczy 134 członków.

W pracach Sekcji – na co zwracałam uwagę także w minionej kadencji – aktywnych jest nie więcej niż 40 członków. Zawsze ci sami biorą udział w dorocznych konferencjach, publikują teksty w zbiorowych publikacjach, wymianą mailowych czy telefonicznych informacji tworzą rzeczywistą wspólnotę. Zarząd ma wiele słów uznania dla koleżanek i kolegów, na których zawsze może liczyć, i na których można polegać. *Nota bene*, nie wszystkie osoby, które są aktywne w pracach Sekcji są *de facto* jej formalnymi członkami. I tak np. na 21 referatów zgłoszonych do naszej grupy tematycznej w ramach XV Ogólnopolskiego Zjazdu Socjologicznego tylko połowa z nich (10 osób) to zarejestrowani członkowie. Już teraz podrzucam zagadnienie do rozwiązania dla przyszłego Zarządu.

Pozostali, mimo rozsyłanych informacji o konferencjach czy innej aktywności Sekcji pozostają niemymi, papierowymi członkami. Wielu z nich nie reaguje nawet na imienne maile. Wiem, że przy ubieganiu się o członkostwo w PTS trzeba zadeklarować udział w którejś z sekcji. Nie jest dla mnie do końca zrozumiała z góry fikcyjna deklaracja akcesu do samodzielnie wybranej grupy.

Zarząd Sekcji solennie wypełniał swoje statutowe zobowiązania wobec członków. Takie żywie przekonanie piastując funkcję

przewodniczącej drugą już kadencję. Ci, którzy chcieli skorzystać z proponowanej konferencyjnej oferty. Zarząd Sekcji otwarty był na propozycje i sugestie swoich członków. Udział w konferencjach przekłada się na wymierną korzyść, jaką jest – poza uczestnictwem – publikacja referatu w zbiorowej książce. Zwłaszcza dla pracowników naukowych, których obowiązuje wymóg rozliczania się z aktywnego uczestnictwa w konferencjach i z publikacji, oferta Sekcji – wydaje się być nie do pogardzenia. I z tych możliwości aktywni członkowie Sekcji korzystają. Co warto podkreślić Sekcja stara się, by uczestnictwo w konferencjach było dla jej uczestników po jak najniższych kosztach. Zarząd zabiegał, w miarę efektywnie, o granty i sponsoring. W sytuacjach „podbramkowych”, gdy zewnętrzny sponsoring i granty w tym ministerialny (MNiSW) zawodziły członkowie Zarządu z funduszy instytucjonalnych (własnych grantów), bądź własnych zasobów finansowych wspierali działalność Sekcji w różnych jej wymiarach.

Statutową formą działalności Sekcji Socjologii Religii PTS są coroczne ogólnopolskie lub międzynarodowe tematyczne konferencje. Wygłaszane referaty inspirują do dyskusji i wymiany poglądów. Utrwalone w formie zbiorowych publikacji zyskują ponadczasowy wymiar.

W mijającej kadencji Sekcja Socjologii Religii spotkała się w konferencyjnej formule pięciokrotnie, oraz dwukrotnie na rocznicowych jubileuszach. Spotkanie grupy tematycznej z inicjatywy i pod auspicjami Sekcji Socjologii Religii w ramach XV Ogólnopolskiego Zjazdu Socjologicznego jest szóstą inicjatywą ustępującego Zarządu.

ODBYTE KONFERENCJE

(szczegółowe sprawozdania zamieszczone są w pliku *Sprawozdania* na oficjalnej stronie PTS w zakładce Sekcja Socjologii Religii (<http://www.pts.org.pl/strona/pl/179/sekcja-socjologii-religii>):

Przygotowanie konferencji – merytoryczne i organizacyjne – wymaga nakładu pracy i zabiera sporo czasu. Żeby dwudniowa konferencja mogła się bez zarzutu udać, trzeba się do tego przez kilka miesięcy przygotowywać – dotyczy to zarówno bezpośrednich organizatorów, jak i redagujących swe wystąpienia uczestników. O tym należy pamiętać czytając sprawozdania sprowadzone do lakonicznego opisu

 **RELIGIA I GOSPODARKA. ASOCJACJE I OPOZYCJE W ŚWIECIE WSPÓŁCZESNYM** (Członkowie Sekcji Socjologii Religii PTS przy organizacyjnym współdziale Katedry Socjologii Kolegium Ekonomiczno-Społecznego SGH w dniach 17-18 czerwca **2010** roku

spotkali się w gościnnych murach Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie).

<http://www.pts.org.pl/public/upload/2010-f3b3c.pdf>

Nie było za wiele publicznych okazji, żeby podziękować koleżance **Elżbiecie Firlit** za tematyczny pomysł konferencji oraz jej organizacyjne przygotowanie. Bez Jej ogromnego zaangażowania, osobistego czuwania nad przygotowaniem i przebiegiem konferencji nie miałyby ona tak dużego splendoru – obecność władz uczelni, a także wielość ciekawych referatów. Konferencja – co warte przypomnienia i podkreślenia - została sfinansowana z badań statutowych prof. Elżbiety Firlit

<http://www.pts.org.pl/public/upload/2010a-2b0c1.pdf>



- ✚ W ramach XIV Ogólnopolskiego Zjazdu Socjologicznego, *Co dzieje się ze społeczeństwem?* Kraków 8-11 września 2010 członkowie Sekcji obradowali w grupie tematycznej: *Religia dziś – tradycja, zmiana i porządek społeczny*. Wygłoszono 14 referatów



<http://www.pts.org.pl/public/upload/2010-f3b3c.pdf>

- ✚ Podczas XIV Ogólnopolskiego Zjazdu Socjologicznego w Krakowie Sekcja Socjologii Religii przygotowała w dniu 10.09.2010

BENEFIS KS. PROF. DR HAB. JANUSZOWI MARIAŃSKIEMU

<http://www.pts.org.pl/public/upload/2010-f3b3c.pdf>

<http://www.pts.org.pl/public/upload/maria%C5%83ski-81e80.pdf>

W imieniu własnym i Zarządu serdecznie dziękuję koledze profesorowi **Józefowi Baniakowi** za mobilizację środowiska i niemały trud w pozyskaniu autorskich tekstów oraz zredagowaniu dwu pokaźnych rozmiarów książek: *W poszukiwaniu sensu. O religii, moralności i społeczeństwie*, NOMOS, Kraków 2010, ss. 495; *Między socjologią i teologią. Pola zainteresowań i badań naukowych Janusza*

Mariańskiego, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza. Wydział Teologiczny, Poznań 2010, ss. 475.

W uroczystości poza członkami Sekcji wzięli także udział socjologowie przybyli na Zjazd. Przydzielona przez organizatorów sala z trudem pomieściła wszystkich życzliwych Jubilatowi. Serdecznościom, życzeniom i toastom nie było końca.





✚ POMIĘDZY SEKULARYZACJĄ I RELIGIJNYM OŻYWNIEM.
PODOBIENSTWA I RÓŻNICE W PRZEMIANACH RELIGIJNYCH W
POLSCE I W NIEMCZECH

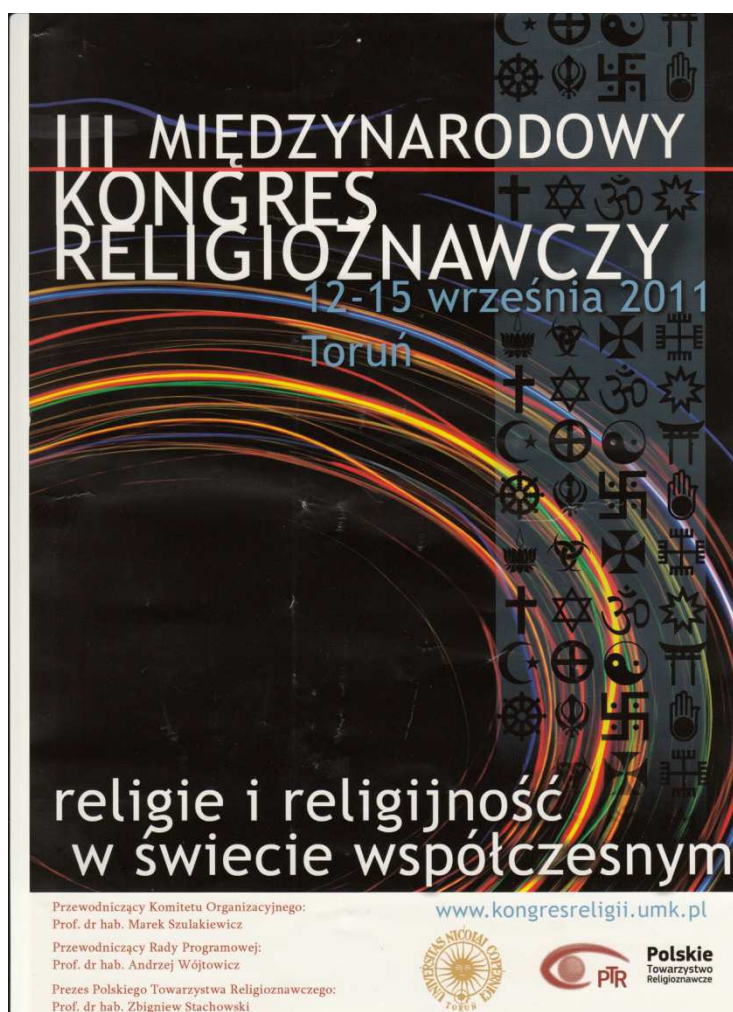
15-17 września **2011** roku w Krakowie, w siedzibie Akademii IGNATIANUM odbyła się doroczna konferencja Sekcji Socjologii Religii. Po raz pierwszy miała charakter bilateralny. Przez organizatorów zdefiniowana została, jako Pierwszy Wspólny Kongres Naukowy Polskich i Niemieckich Socjologów Religii. Obie Sekcje Socjologii Religii polska i niemiecka wspólnie wypracowały program konferencji i miały pieczę nad jej przebiegiem. Wydawnictwo WAM i Akademia Ignatianum w Krakowie wydało pokonferencyjną publikację pod tym samym tytułem. Tylko ja i Elżbiet Firlit wiemy ile wymagało to drobiazgowej i nurzącej pracy korektorsko - redakcyjnej.

<http://www.pts.org.pl/public/upload/2011-02259.pdf>



III MIĘDZYNARODOWY KONGRES RELIGIOZNAWCZY: RELIGIE I RELIGIJNOŚĆ W ŚWIECIE WSPÓŁCZESNYM, Toruń 12-15 września 2011

Członkowie Sekcji Socjologii Religii PTS, którzy są równocześnie członkami Polskiego Towarzystwa Religioznawczego weszli w skład Rady Programowej Kongresu (Maria Libiszowska-Żółtkowska, Janusz Mariański, Zbigniew Stachowski, Andrzej Wójtowicz). Z referatami na sesjach plenarnych bądź w grupach tematycznych, a także jako organizatorzy sekcji, moderatorzy i prowadzący obrady aktywnych było 18 członków Sekcji Socjologii Religii PTS.



Pod naukową redakcją Ewy Stachowskiej teksty z konferencji ukazały się w książce *Kościół i wspólnoty chrześcijańskie w przestrzeni społecznej w Polsce i na świecie. Dziedzictwo tradycji a współczesne wyzwania*, PTS, Warszawa 2012. Książka dofinansowana została z grantu MNiSW. Słowa uznania dla Ewy Stachowskiej nie tylko za naukową redakcję książki, ale przede wszystkim za trud doprowadzenie do jej publikacji.

http://www.pts.org.pl/public/upload/sprawozdanie_roczne_2012-8788e.pdf



Niecodzienne spotkanie na Toruńskiej Starówce

✚ W czasie trwania Kongresu Religioznawczego odbyła się jubileuszowa uroczystość 40-LECIA PRACY NAUKOWEJ PROF. MARII LIBISZOWSKIEJ-ŻÓŁTKOWSKIEJ.

Jubilatce wręczona została zbiorowa publikacja autorstwa członków Sekcji, pod naukową redakcją Janusza Mariańskiego i Ewy Stachowskiej, *Miedzy socjologią a religioznawstwem – w teorii i badaniach Marii Libiszowskiej-Żółtkowskiej*, wydawca Polskie Towarzystwo Religioznawcze, Warszawa 2011, ss. 370. Jest to także widomy efekt rocznej pracy Sekcji (dla piszącej te słowa wzruszający i nie do przecenienia).

<http://www.pts.org.pl/public/upload/libiszowska-46177.pdf>

✚ RELIGIJNE WYMIARY ŻYCIA SPOŁECZNEGO, 19-20 września **2012**, Kielce.

Organizatorkami konferencji z rekomendacji Sekcji Socjologii Religii PTS były jej członkinie prof. dr hab. Halina Mielicka-Pawłowska i dr Maria Sroczyńska z Zakładu Socjologii Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach. Trzecim, instytucjonalnym organizatorem konferencji było Seminarium Duchowne w Kielcach.

Dzięki jego gościnności członkowie Sekcji obradowali w dostojnych i historycznych murach Seminarium Duchownego). Kielecką konferencję i pokonferencyjną książkę członkowie Sekcji zadedykowali biskupowi kieleckiej diecezji profesorowi Kazimierzowi Ryczanowi, swojemu sekcyjnemu koledze z okazji Jego 70-lecia urodzin.

<http://www.pts.org.pl/public/upload/2012-c09d9.pdf>

<http://www.pts.org.pl/public/upload/ryczan-73ff7.pdf>



✚ Rozpoczęty rok wcześniej w Toruniu jubileusz 40-lecia pracy naukowej Marii Libiszowskiej-Żółtkowskiej rozciągnął się w czasie i jego druga odsłona nastąpiła rok później w 20.09. 2012 w Kielcach, podczas konferencji *Religijne wymiary życia społecznego*. Wręczono dedykowaną mi zbiorową książkę pod redakcją Ireny Borowik, *W poszukiwaniu ciągłości i zmiany. Religia w perspektywie socjologicznej*, Nomos, Kraków 2012, ss. 314 oraz list gratulacyjny *Ad Perpetuam Rei Memoriam* od członków sekcji obecnych na konferencji w Kielcach (uwiecznieni na zdjęciu)

<http://www.pts.org.pl/public/upload/libiszowska-46177.pdf>

✚ LOSY RELIGII I DUCHOWOŚCI W CZASACH KRYZYSU (11-14.09.2013, Szczecin, XV Ogólnopolski Zjazd Socjologiczny, *Co po kryzysie?*)

Obrady grupy tematycznej rozbito na 3 Sesje.

http://15zjazd.whus.pl/images/dokumenty/program_grupy.pdf



Obrady grupy tematycznej Sekcji Socjologii Religii w 3 Sesjach:

Sesja 1

1. Dr hab. Mirosława Grabowska (UW/CBOS), Religijność i Kościół w czasach gwałtownej zmiany
 2. Prof. SGH, dr hab. Elżbieta Firlit (SGH), Erozja wspólnotowego wymiaru religijności
 3. Prof. zw. dr hab. Halina Rusek (UŚ), Kultura religijna miasta zagłębiowskiego w dobie przemian postindustrialnych
 4. Dr Paweł Załęcki (UMK), Seks a współczesny Kościół rzymskokatolicki. Prolegomena do analizy wybranych form relacji
 5. Dr Wioletta Szymczak (KUL), Funkcjonalne i dysfunkcjonalne aspekty przynależności do organizacji i wspólnot religijnych
 6. Dr Łukasz Kutyło (UŁ), Konwertyci nowych wyznań protestanckich
 7. Prof. dr hab. Irena Borowik (UJ), Religia a tożsamość narodowa krymskich Tatarów
- Referaty wyłożone (Referaty wyłożone mogą zostać wygłoszone w przypadku nieobecności autorów referatów przyjętych do wygłoszenia)
1. Mgr Radosław Tyrała (AGH), Trajektorie (nie)religijnych tożsamości. Uwarunkowania, przebieg i konsekwencje procesu

2.Mgr Paweł Hess (UJ), Wzajemne relacje migracji i religii. Spojrzenie na Polaków i Pakistańczyków w Wielkiej Brytanii

Sesja 2

- 1.Prof. AGH, dr hab. Zbigniew Pasek (AGH), Dychotomie nowej duchowości, czyli o możliwych narzędziach opisu zjawisk amorficznych
- 2.Prof. zw. dr hab. Krzysztof T. Konecki (UŁ), Medytacja we współczesnym świecie. Czy medytacja jest sposobem na przetrwanie w kryzysie i po kryzysie?
- 3.Dr Andrzej Kasperek (UŚ), Antykonsumpcjonistyczna duchowość w czasach kryzysu, czyli Leo Babauty pochwała minimalizmu
- 4.Dr Bogna Dowgiałło (UG), Gest znaku krzyża w przestrzeni publicznej jako praktyka refleksyjna
- 5.Ks. dr Marek Jeżowski (KUL), Duchowość w czasach kryzysu bez ascezy i wysiłku, bez zdobywania cnót i eliminowania wad? Jakie powinny być wskaźniki duchowości w badaniach socjologicznych?
- 6.Dr Iwona Zielińska (Akademia Pedagogiki Specjalnej), Wpływ Buddyzmu Nichirena na radzenie sobie z trudnościami

13.09. 15.15-17.30 Sesja 3

- 1.Prof. zw. dr hab. Józef Baniak (UAM), Opór (sprzeciw) młodzieży polskiej wobec Kościoła instytucjonalnego oraz jego doktryny religijnomoralnej i niektórych form i metod działania
- 2.Dr Maria Sroczyńska (Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach), Sacrum i młodzieżowe rytuały w perspektywie socjologii jakościowej
- 3.Dr Barbara Ober-Domagalska (UŁ), Socjalizacja a wychowanie (nie)religijne dzieci w rodzinach ateistycznych i agnostycznych
- 4.Dr Ewa Miszczak (UMCS)
Wzór osobowy świętego w oczach młodzieży. Raport z badań
- 5.Mgr Marta Kołodziejska (UW), Katolicy na internetowych forach- nowe formy wspólnoty?
6. Mgr Monika Ryszewska (UMK), Od dziś modlę się do Allaha. Raport z badań na temat polskich konwertytek na islam w polskiej rzeczywistości

POŻEGNANIA

21 października 2011 roku zmarł prof. dr hab. **Edward Ciupak**, współzałożyciel naszej Sekcji. Jego przyjaciele, członkowie Sekcji oddali Mu hołd na cmentarzu Powązkowskim. Był to smutny i pełen refleksji powód, dla którego grono „najwierniejszych” członków Sekcji, z różnych miast Polski, chociaż na chwile się spotkało.

http://www.pts.org.pl/public/upload/edward_ciupak-e2d1e.pdf

PODZIĘKOWANIA

W imieniu ustępującego Zarządu składam **serdeczne podziękowania wszystkim członkom**, a zwłaszcza tym aktywnym, za wspólne dzieło, jakim jest nasza Sekcja. Myślę, że dla każdego z nas te coroczne konferencyjne spotkania w różnych miastach Polski mają niepowtarzalną wartość i pozostawiają niezapomniane wspomnienia.

Teraz już we własnym imieniu, jako przewodnicząca dziękuję moim nieocenionym koleżankom – **Elżbiecie Firlit** wiceprzewodniczącej i **Stelli Grotowskiej** godnie i z zaangażowaniem piastującej funkcję sekretarza Zarządu. W trójkę wspólnie, w zgodnym rytmie kroczyłyśmy przez zawiłe ścieżki i meandry wielowątkowej problematyki socjologii religii.

Elżbiecie należą się szczególne słowa uznania za merytoryczne i logistyczne zorganizowanie oraz sfinansowanie z własnych badań statutowych konferencji *Religia i gospodarka* w macierzystych murach swojej uczelni SGH w Warszawie. Nieoceniony jest również Jej wkład w prace Komitetu Organizacyjnego międzynarodowej konferencji polsko-niemieckiej w Krakowie oraz w redakcję pokonferencyjnej książki *Pomiędzy sekularyzacją i religijnym ożywieniem*.

Stella Grotowska jest inicjatorką i pomysłodawczynią grupy tematycznej tegorocznego Zjazdu Socjologicznego w Szczecinie. Ponad programowa liczba chętnych do wygłoszenia referatu świadczy dobitnie o ciekawej propozycji tematycznej.

Przeskakując z miasta do miasta, siedzib naszych konferencyjnych spotkań musiałyśmy używać *stumilowych butów*. Na pamiątkę naszej wspólnej drogi przekazuję Wam, drogie koleżanki po jednym bucie owych stumilowych trzewików. Może kiedyś znowu utworzą one parę.



Dziękuję także koledze profesorowi **Januszowi Mariańskiemu**, długoletniemu członkowi naszej Sekcji, za udzielanie mi konstruktywnego wsparcia w realizacji ambitnych poczynań naszej grupy. Jestem Mu szczególnie wdzięczna za aranżację współpracy z niemiecką sekcją socjologii religii.

Przekazując nowemu Zarządowi symboliczną pałeczkę, czy może nawet berło życzę tego wszystkiego, co najlepsze dla zachowania ciągłości wspólnoty socjologów religii rozpoczętej przed ćwierćwieczem.

W imieniu Zarządu
Maria Libiszowska-Żółtkowska
(zdjęcia zamieszczone na stronie Sekcji są rezultatem moich „pstryknięć”)